

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II БІДИ Олени Анатоліївни про дисертаційне дослідження

Канова Людмили Петрівни на тему: «Теоретичні та методичні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО», подане на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки. Актуальність дослідження підтверджено методологічним потенціалом наукових доробків щодо: проблем компетентнісного підходу у методології неперервної професійної освіти, практичних аспектів професійної підготовки військовослужбовців, питань розвитку інформаційної культури офіцерського складу, інформаційно-комунікаційних та інноваційних технологій навчання у закладах вищої освіти та вищих військових навчальних закладів, особливостей професійної іншомовної підготовки фахівців негуманітарного профілю в умовах неперервної професійної освіти, особливостей методики викладання іноземних мов та формування професійної іншомовної компетентності.

Укладання Асоціаційної Угоди України з ЄС (2008 р.) стало віхою у дипломатичних стосунках. Забезпечення успішної взаємодії та глибокого розуміння європейських цінностей вимагає ефективних комунікацій і володіння іноземними мовами для сприяння конструктивному діалогу для вирішення міжнародних інтеграційних питань Миру та сталого розвитку, особливо в умовах воєнного стану. Знання мов країн-членів ЄС є важливою передумовою для налагодження тісних економічних зв'язків для залучення іноземних інвестицій, а Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (2003 р.) (з англ. – Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment) стали внеском у процес розвитку і вдосконалення міжнародної освітньої та професійної мобільності, їх рекомендовано Радою з питань співпраці в галузі культури ЄС для валідації рівнів знань іноземної мови.

Зміцнення партнерства України з НАТО та активна участь у міжнародних миротворчих місіях актуалізують необхідність відповідного рівня професійної іншомовної компетентності військових. Впровадження стандартів НАТО, володіння робочими мовами альянсу та здатність ефективно комунікувати з представниками інших країн стануть важливою складовою для успішної участі в миротворчих місіях та військових операціях. Збільшення ролі професійної іншомовної підготовки у загальній системі підготовки офіцерів ЗСУ вимагає

вдосконалення освітніх програм, методик та моделей для забезпечення відповідного рівня їх якості у мовній сфері.

Актуальність дослідження теоретичних та методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО виокремлено в суперечностях між: необхідністю в умовах воєнного стану інтенсивної трансформації змісту, методики й організації освітньо-професійних програм і освітньо-наукових програм професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та відсутністю цивільного захисту учасників освітнього процесу (умови навчання, ресурсозабезпечення, відсутність безпеки, паралельне навчання в рамках підготовки у форматі «Рамштайн12» (від 25 травня 2023 р. щодо навчання українських пілотів на винищувачах F-16 і створення нового центру їх обслуговування); лінгвістичним (комунікативним) іншомовним критеріальним апаратом оцінювання рівня компетентностей офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та педагогічним критеріальним апаратом оцінювання сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами STANAG; суспільними потребами непорушності державного суверенітету та територіальної цілісності України в умовах воєнного стану на підготовленість офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО з професійними іншомовними компетентностями та складністю їх забезпечення (в умовах воєнного стану) відповідності здобувачів освіти вимогам стандартів STANAG.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано згідно до тематичного плану УДУ імені Михайла Драгоманова (2021–2024 рр.) та відображає наукові дослідження у межах зведеного плану науково-дослідних робіт сфери освіти, науки та інноватики «Теоретичні та методичні основи формування системи післядипломної освіти на засадах сталого розвитку» (ДР 0117U004914, 2016–2019 рр.) та «Освітня політика якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм для сталого розвитку» (ДР 0122U000046 2022–2024 рр.).

Тема дисертаційної роботи затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 4 від 28 жовтня 2021 року).

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. Здобутком вважаємо представлену концепцію дослідження професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, основоположною концептуальною ідеєю якої є нарощення методологічного потенціалу теорії і методики професійної освіти, а саме концептуалізація дослідження теоретичних і методичних засад розроблення, обґрунтування, моделювання та праксеології системи професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО. Концепція синергізує ряд фундаментально-методологічних та конкретно-методологічних концептів: системно-методологічний, математичний,

квалітологічний, епістемологічний, інформаційно-технологічний, інтероперабельний, тактичний, диверсифікаційний та семіотичний.

Вдало виокремлено системоутворюючий концепт – *системно-методологічний* як: агрегатований комплекс способів – дослідження, організації та менеджменту у сфері освіти, науки й інноватики загалом, та якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм ЗВО, ВВНЗ зокрема, системи професійної підготовки, в тому числі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ, а також педагогічних умов з методико-організаційним забезпеченням (освітньо-професійних програм, проєктів і планів); методологічний потенціал – теорії, методики і практики професійної підготовки військовослужбовців на базисі академічної спадщини сучасного потрактування вчення про систему, її архітектуру, семантику, методологічні підходи і принципи – дослідження, до організації професійної іншомовної підготовки та неперервного навчання англійської мови, а також навчально-науково-пізнавальної діяльності учасників освітнього процесу в ЗВО/ВВНЗ; білінгвального та загальних підходів навчання іноземних мов; принципів професійної іншомовної підготовки; цілісна єдність дослідження стану та розвитку методології науки, освіти, інноватики, практики та експертного оцінювання ефективності їх застосування.

Фундаментальним концептом визначено матетичний у: контексті дослідження науки та методології пізнання, насаги до пізнавального пошуку сучасних наукових знань, неперервності та ступеневості оволодіння ними на рівнях пізнання (змісту знань), розуміння (знань причин і наслідків) та застосування (знання способів і форм природовідповідності та соціальної відповідальності) спеціалізації за цільовим призначенням теорії і методики організації професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; методології пізнання і наочіння у розумінні – наукового пізнання та творчості дослідження процесів, технологій і процедур педагогічного дослідження й експерименту для пізнання внутрішньо-системної та міжсистемної організації професійної іншомовної підготовки національних і міжнародних соціокультурних форм забезпечення відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу.

Вдало представлено призначення квалітологічного концепту соціального замовлення, яке полягає у необхідності – дослідження потенційних можливостей забезпечення якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм ЗВО/ВВНЗ, якості організації професійної іншомовної підготовки з відповідними педагогічними умовами, неперервного навчання англійської мови для формування професійної іншомовної компетентності військовослужбовців за стандартами Північноатлантичного альянсу; організації систем управління якістю професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ та забезпечення стратегічного планування якості, розроблення стратегій і цілей якості освітнього процесу неперервного

навчання англійської мови в умовах воєнного стану.

Концептуалізацією ідей педагогічного дослідження передбачено виокремлення концепту інтероперабельності у організації науково-дослідних робіт зі розроблення, обґрунтування, впровадження та верифікації з експертним оцінюванням моделі системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ стандартами НАТО у сполучній здатності її складових компонентів підсистем забезпечувати ефективність втілення авторських концепції, системи та методики у сприятливих педагогічних умовах зі методично-організаційним супроводом для формування професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ.

Концептуальним втіленням філософсько-методологічних аспектів знаннєвого потенціалу науки запропоновано епістемологічний концепт дослідження його будови, структури, функціонування і розвитку теорії пізнання (об'єкт – знання); опанування знань та забезпечення сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО.

Інформаційно-технологічний концепт у системі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО полягає у дослідженні, організації інтеграції сучасних інформаційно-технологічних засобів для оптимізації освітнього процесу та підвищення ефективності неперервного навчання англійської мови завдяки використанню цифрових технологій.

В контексті професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ, тактичний концепт забезпечує розроблення, обґрунтування та втілення стратегій, планів дій, які спрямовано на досягнення конкретних цілей опанування рівнів тактики в ході військових навчань та у польових умовах для розв'язання визначених професійних завдань та досягнення мети.

Диверсифікаційний концепт в контексті професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ включає стратегію розширення та різноманітності методів, підходів і ресурсів, які використовуються для навчання офіцерів іноземним мовам та формування їх іншомовної компетентності і професійних навичок застосування з урахуванням індивідуальних потреб та особливостей військовослужбовців.

Семіотичний концепт застосовано згідно з потребами вивчення природи мови як системи знаків і символів, аналізу її семантики, синтаксису та граматики, транскрипції та опанування звукових схем для ефективної комунікації і розуміння значення слів, виразів, професійних текстів і повідомлень.

Нові факти, одержані здобувачкою. Вважаємо, що дисертаційне дослідження Канова Людмили Петрівни є комплексним, у якому: вперше:

– згенеровано теоретико-методологічні засади нарощення методологічного потенціалу професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО;

– розроблено й обґрунтовано концепцію і систему професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, виявлено педагогічні умови їх методико-організаційного забезпечення;

– розроблено, обґрунтовано й праксеологічно верифіковано модель системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, методику організації неперервного навчання англійської мови для забезпечення відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу;

– розроблено та обґрунтовано проблемно-інтегрований універсум неперервного навчання англійської мови у циклах системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та інформаційну програму з методики професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО;

– розроблено, обґрунтовано та перевірено на практиці критеріально-діагностичний апарат оцінювання рівнів сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО з імплементацією лінгвістичного (комунікативного) критеріального апарату за стандартами НАТО; процедуру експертного оцінювання забезпечення відповідності стандартам НАТО захисних положень педагогічного дослідження теоретичних і методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО;

– удосконалено тезаурус педагогічної проблеми дослідження, зміст і структуру професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО;

– сформульовано в авторському трактуванні поняття «професійна іншомовна підготовка офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО», «професійна іншомовна компетентність офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО»;

– уточнено дефініції «військова освіта», «професійна військова освіта», «військово-професійна підготовка», «професійна іншомовна підготовка» (лінгвістичного змісту);

– розкрито особливості педагогічної проблематики професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО;

– подальшого розвитку набули методологія управління якістю військово-професійної підготовки та процедури технічного регулювання її забезпечення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Проведений аналіз змісту дисертаційного дослідження, а також публікацій дисертантки виступає у якості підстави для висновку про наукову обґрунтованість й достовірність викладених авторкою результатів. Доцільно позитивно оцінити вміння дослідниці систематизувати й узагальнювати дослідницькі матеріали, що має певну специфіку в педагогічних наукових пошуках.

Методологічно обґрунтовано Канова Людмилою Петрівною визначено науковий апарат дослідження, а саме: об'єкт дослідження – професійна іншомовна підготовка офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; предмет дослідження – система професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; мету дослідження – обґрунтування теоретичних і методичних засад системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, розроблення й експериментальна перевірка ефективності її моделі та методики організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу, що сприяло досягненню поставлених завдань дослідження: 1. здійснити контент- та аксіологічний аналіз розробленості педагогічної проблеми професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ; 2. теоретично обґрунтувати зміст і структуру професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ для забезпечення відповідності стандартам НАТО з критеріально-діагностичним апаратом оцінювання рівнів її сформованості; 3. обґрунтувати, розробити концептуальні засади системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та визначити педагогічні умови з методико-організаційним забезпеченням; 4. обґрунтувати та розробити методику організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу за лінгвістичним (комунікаційним) апаратом оцінювання рівнів її сформованості; 5. розроблення та методико-організаційне забезпечення проблемно-інтегрованого універсуму неперервного навчання англійської мови у циклах системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; 6. здійснити проектування та експериментально перевірити ефективність моделі системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та методики організації неперервного навчання англійської мови для забезпечення відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу; 7. здійснити праксеологічний аналіз захисних положень з експертним оцінюванням забезпечення відповідності стандартами НАТО.

Для аналізу теоретичних та методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО застосовано методи дослідження: контент- та аксіологічний аналіз для – вивчення стану та перспективи педагогічної проблеми професійної іншомовної підготовки на базисі компетентнісного підходу, її правового та технічного регулювання з врахуванням зарубіжного практично-корисного досвіду формування професійної іншомовної компетентності військовослужбовців за стандартами НАТО; систематичного дослідження та аналізу освітніх ресурсів, технічних регламентів (НАТО, ISO, ДСТУ) вищої військової освіти, освітньо-професійних програм, навчальних планів підготовки

офіцерів ЗСУ, ціннісного змісту їх та тезаурусу проблеми дослідження у педагогічних, психологічних, управлінських, безпекових джерелах різних інформаційних платформ; структурно-організаційний та структурно-функціональний, компаративний аналіз для – формування методологічних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; специфіки функціоналу та ефективності професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ у ЗВО/ВВНЗ, структури і змісту їх професійної іншомовної компетентності за стандартами НАТО; порівняльної характеристики проєктів дослідження, програм і планів професійної іншомовної підготовки військовослужбовців в Україні та закордоном (в країнах НАТО) зі встановлення схожостей і відмінностей, структури і змісту, аналізу геополітичних, регіональних чинників впливу, зокрема в умовах воєнного стану на ресурсозабезпечення, локацію та форми організацію освітнього процесу; системний метод застосовано: за для концептуалізації професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ; встановлення стану та перспектив розвитку в умовах воєнного стану та повоєнний час; добору підходу і принципів професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ для моделювання системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ з стандартами НАТО та її змістового та методико-організаційного забезпечення; стану та перспектив традиційних та інноваційних моделей систем професійної іншомовної підготовки офіцерів у ЗВО/ВВНЗ; до організації навчання іноземній мові; моделювання та проєктування системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, методичних засад реалізації моделі системи з інформаційною програмою методики професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; методико-організаційне забезпечення семантики професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; праксеологічний щодо експериментальної верифікації ефективності моделі системи та методики професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО у етапах розроблення та обґрунтування програми організації та проведення педагогічного експерименту; ефективності впровадження системи та методики організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу; метод експертного оцінювання для оцінювання ефективності захисних положень щодо концептуальних засад розроблення, обґрунтування системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО зі забезпеченням професійної іншомовної компетентності у визначених педагогічних умовах та умовах соціальної турбулентності глобального виміру; емпіричних методів – анкетування, педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, тестування, експертне оцінювання; статистичних: методу аналізу педагогічного експерименту отриманих емпіричних та експериментальних даних.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів. Практичне дослідження Канова Л.П. полягає у концептуальному та методологічному забезпеченні системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, розробленні її моделі та методики організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу; проблемно-інтегрованого універсуму неперервного навчання англійської мови у циклах підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та «Інформаційна програма з методики професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО» (свідоцтво №121932); змістовому наповненні системи у розроблених навчальних посібниках – «Major-Oriented English (Part 1, 2)», «Military Correspondence» (з англ. – англійська мова за спеціальністю, військова кореспонденція), «Практикум з англійської мови для самостійної роботи студентів»; розділів монографій («Педагогічні умови професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України», «Формування і розвиток іншомовної компетентності військових фахівців», «Професійна іншомовна підготовка офіцерів України закладів вищої військової освіти під час війни», «Культурологічна компетентність офіцера радіоінженерної спеціальності як складова професійної компетентності», «Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід»), які забезпечують ефективність авторської методики організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу; навчально-методичному посібнику «Курс підготовки до державного екзамену з англійської мови у вищих військових навчальних закладах» для різночинних категорій здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти та слухачів післядипломної підготовки з числа професійно зайнятих; навчального посібника «Англійська мова за військово-професійним спрямуванням (комунікативна компетенція військовослужбовців Збройних Сил України)» для системи неперервної освіти та підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов.

Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (акт впровадження № 251 від 25.03.2024 р.), Житомирського військового інституту імені С.П. Корольова (довідка № 519/3556 від 05.03. 2024 р.), Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (довідка №67-01-736 від 25.02.2024 р.), Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (довідка №64-01-436 від 15.02.2024 р.), Харківського національного університету Повітряних сил імені Івана Кожедуба (довідка №77-02-936 від 27.02.2024 р.), Інституту Військово-морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (довідка № 518-0351-23 від 20.01.2024 р.).

Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях. Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, достатньо повно висвітлені в опублікованих працях здобувачки. Аналіз змісту публікацій, які розкривають науковий зміст дисертації, свідчить, що їм притаманний конкретний і ціннісний характер, вони чітко аргументовані, узагальнення результатів педагогічного дослідження здійснено на належному методологічному рівні.

Підкреслимо широкий спектр апробації результатів дослідження на конференціях: *міжнародних* – «Використання можливостей Інтернету для підвищення ефективності навчання: стан та перспективи» у рамках Програми НАТО з удосконалення військової освіти (Житомир, 2020); «Психологія та педагогіка: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень»(Одеса, 2021); «Сучасні досягнення в науці та освіті» (Нетанія, Ізраїль, 2021); «Сучасні аспекти модернізації науки» (Фінляндія, 2021); «IX International Scientific and Practical Conference» (Чикаго, США, 2022); «International scientific innovations in human life» (Манчестер, Сполучене Королівство, 2022); «Modern and global methods of the development of scientific thought» (Флоренція, Італія, 2022); «Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах» (Київ, 2022); «Prospects of modern science and education» (Стокгольм, Швеція, 2023); «Scientific directions of research in educational activity» (Осака, Японія, 2023); «Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони» (Хмельницький, 2023); «Передові технології реалізації освітніх ініціатив» (Переяслав, 2023); «Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу» (Київ, 2023); «Проблеми впровадження дистанційного навчання в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів та можливі шляхи їх вирішення» (Житомир, 2023); *всукраїнських* – «Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика» (Харків, 2021); «Особливості професійної іншомовної підготовки» (Житомир, 2021); «Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі» та «Інформаційна діяльність: історія, сьогодні, майбутнє» (Київ, 2022, 2023).

Результати дослідження відображено у 47 публікаціях: 4 монографії (колективні); 11 статей у фахових виданнях України; 9 статей у зарубіжних наукових періодичних виданнях і віднесених до міжнародних наукометричних баз, 4 статті у базі Web of Science; 10 у збірниках матеріалів конференцій, 6 посібників у співавторстві та 6 публікацій, що додатково розкривають зміст дисертації та свідоцтво про реєстрацію авторського права.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Структура дисертації є методологічно обґрунтованою й логічною. Дисертація і реферат написано й оформлено згідно з чинними нормативними вимогами. Стиль викладу й аналізу проміжних і кінцевих результатів дослідження, наукових положень і висновків є обґрунтованим на теоретичному і методологічному рівнях.

Дисертація складається з анотації українською й англійською мовами, вступу, п'яти розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел до розділів і додатків.

У *вступі* обґрунтовано актуальність і доцільність дисертаційної роботи, висвітлено його зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, визначено особистий внесок здобувача наукового ступеня в опублікованих у співавторстві працях, наведено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації, окреслено структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі **«Теоретичні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО»** здійснено контент- та аксіологічний аналіз понятійно-категоріального апарату проблеми дослідження професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ – у контексті вирішення педагогічної проблематики здійснення професійної іншомовної підготовки обумовлено специфікою військово-технічної, оборонної сфери щодо: військової освіти та науки, соціального діалогу та захисту військовослужбовців та членів їх сімей, зв'язків з громадськими та релігійними організаціями, психологічного забезпечення у ЗСУ, військово-патріотичного виховання, кадрової політики; міжнародного співробітництва та участі України у системі кодифікації НАТО, військової стандартизації та запровадження стандартів і керівних документів НАТО, розроблення науково-технічної документації, забезпечення обороноздатності держави.

Уточнено, що реформування і нарощення потенціалу ЗСУ спонукає до модернізації системи професійної підготовки офіцерських кадрів за для досягнення її якості згідно стандартів НАТО, у тому числі зі застосуванням ІКТ у сфері іншомовної освіти. Проект Закону України «Про застосування англійської мови в Україні» № 9432 (від 28 червня 2023 р.) встановлює обов'язки володіння англійською мовою для різночинних категорій військовослужбовців, зокрема щодо вимог до військовослужбовців офіцерського складу, основні положення якого полягають у: поширенні використання англійської мови не лише в освіті, а й у сферах культури, транспорту, охорони здоров'я та інших; визначенні вимог до посадових осіб до претендентів на посади державної служби, офіцерського складу ЗСУ, правоохоронних органів щодо володіння англійською мовою з метою покращення якості обслуговування громадян та забезпечення більш ефективної комунікації з іноземними партнерами; встановленні надбавок до посадового окладу за володіння англійською мовою, що може стимулювати працівників до її вивчення та за для підтримки рівня мовних навичок; визначенні особливостей застосування іноземних мов в роботі органів державної влади щодо використання англійської мови, яка є важливим аспектом та може сприяти якіснішій і ефективнішій

комунікації на міжнародному рівні; організації порядку проведення іспиту на визначення рівня володіння мовою, що є вагомим для забезпечення стандартизації та об'єктивності оцінки рівня володіння англійською мовою для претендентів на здобуття посад; унормуванні переліку документів для підтвердження рівня володіння мовою.

На нашу думку важливим у розробленні педагогічної проблематики теоретичних та методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО є контент-аналіз міжнародних документів правового та технічного регулювання у військово-професійній підготовці офіцерів ЗСУ. Визначено, що міжнародний договір стандарт НАТО STANAG 6001 регулює питання володіння іноземною мовою для військовослужбовців, забезпечує засобами і процедурами тестування та здійснює сертифікацію військових фахівців щодо володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для іншомовного спілкування у професійних середовищах. Закцентовно, що після широкомасштабного вторгнення РФ в Україну питання іншомовної підготовки офіцерів стало пріоритетним для організації професійної освіти офіцерів ЗСУ та у співпраці з коаліцією партнерів, яка налічує 34 держави, серед якої Сполучені Штати Америки, Сполучене Королівство, країни ЄС, Канада, Королівство Норвегія, Австралія, Республіка Молдова, Королівство Данія та Північна Македонія. Визначено, що розуміння стандартів НАТО, володіння робочими мовами альянсу та здатність ефективно комунікувати з представниками інших країн стають важливою складовою для успішної участі як в спільних миротворчих операціях, так і в бойових діях на території України. Розкрито, що міжнародні документи регулюють професійну іншомовну підготовку військовослужбовців, зокрема офіцерів ЗСУ, включають кілька ключових нормативних актів та стандартів, а саме: 1) STANAG 6001 «Угода зі стандартизації» (з англ. – Standardization Agreement; STANAG) – стандарт НАТО з мовної підготовки, який визначає рівні володіння іноземними мовами для військовослужбовців. STANAG 6001 описує чотири рівні компетентності у п'яти мовних навичках: слухання, говоріння, читання, письмо та переклад; 2) «Партнерство заради Миру» (з англ. PfP – Partnership for Peace) – угода альянсу, яку спрямовано на зміцнення співпраці між країнами-членами та партнерами НАТО; підтримує численні мовні курси та тренінги для підвищення рівня володіння іноземними мовами для військовослужбовців; 3) Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (з англ. – Common European Framework of Reference for Languages, CEFR) визначають рівні володіння мовами, в тому числі у професійній підготовці військовослужбовців, стандартизують іншомовну підготовку, оцінювання спроможності офіцерів та їх професійної іншомовної компетентності; 4) багатосторонні угоди та меморандуми про взаєморозуміння України з країнами-партнерами щодо професійної іншомовної підготовки військовослужбовців; передбачають проведення спільних

мовних курсів, обмін інструкторами та інші форми співпраці у сфері теорії і методики професійної підготовки.

У другому розділі **«Методологічні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО»** новаторські обґрунтовано, розроблено зміст і структуру професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО за логікою структурно-організаційної та структурно-функціональної комплектації, оскільки окрім програмних результатів та деталізованих результатів навчання і загальних компетентностей рекомендовано спеціальні, фахові та військово-професійні компетентності. Так для освітнього ступеня «Бакалавр» при опануванні дисциплін – іноземна мова (англійська, мова за військово-професійним спрямуванням, за професійним спрямуванням) відповідно рівня складності навчального матеріалу іноземної мови (англійська) загальний курс; курс за військово-професійним спрямуванням; спеціальний курс за професійним спрямуванням; військове лідерство: СФК здатність – працювати автономно та в команді, виконувати посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в повсякденному та бойовому житті; застосувати озброєння та військову техніку підрозділу; організовувати ведення бою підрозділом; виконувати обов'язки командира згідно процедур військового керівництва (ТЛР), приймати оптимальні рішення згідно інформації та бойового наказу командира, визначати бойові завдання підпорядкованим підрозділам та орієнтуватися в бойовій обстановці; військова педагогіка та психологія (педагогічна інноватика): СФК здатність – здійснювати морально-психологічне забезпечення у військовому підрозділі; самоосвіти, пошуку, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел і використання інформаційних технологій у процесі навчання та для успішного виконання службових обов'язків; ВПК професійної діяльності в умовах тривалих психоемоційних напружень, організації підготовки військовослужбовців для забезпечення їх психологічної та фізичної готовності до виконання завдань; використовувати технології впливу на морально-психологічний стан особового складу, застосовувати методи психодіагностики вивчення психологічних явищ у військових колективах для індивідуальної роботи; етика військово-професійної діяльності: ВПК здатність виконувати професійну діяльність в умовах конфліктів та тривалих психоемоційних напружень; безпеки військової діяльності (національна та воєнна безпека держави, правила поведінки зі зброєю); метрологія, стандартизація та сертифікація: СФК здатність розв'язувати спеціальні завдання згідно семантики професійної (військово-оборонної) діяльності; міжнародних комунікацій військово партнерство: СФК здатність оцінювати та аналізувати ефективність міжнародної військової співпраці, організовувати та проводити спільні військові операції з урахуванням стандартів НАТО; використовувати ІКТ для координації міжнародних військових дій; ВПК здатність застосовувати теоретичні знання з міжнародного військового права та

етики забезпечення правової відповідності під час міжнародних операцій; організувати та підтримувати комунікацію між військовими підрозділами країн-партнерів за видами тактичних дій; військового управління; архітектоніка та семантика іншомовних комунікацій зв'язку: СФК вміння проводити аналіз військових операцій та оцінювати їх ефективність; здатність вирішувати спеціальні завдання та використовувати ІКТ для координації військових дій; бойова система виживання воїнів: СФК вміння аналізувати та оцінювати медичну допомогу під час військових операцій та пропонувати заходи її удосконалення; використовувати ІКТ для координації медичної допомоги та обміну інформацією з штабами та групами, вирішувати спеціальні завдання, використовувати ІКТ для координації військових дій; соціально-економічні проблеми суспільства: СФК розуміння гендерної динаміки військових структур та впливу гендерних стереотипів на військове управління; здатність аналізувати та розробляти стратегії для забезпечення гендерної рівності серед офіцерського складу.

Для освітнього ступеня «Магістр» у межах дисциплін – іноземна мова за професійним спрямуванням; військовий переклад; лідерство у військово-професійній діяльності; бойова система виживання воїнів: СФК здатність вирішувати функціональні завдання у сфері військово-професійної діяльності, працювати автономно та в команді; виконувати обов'язки офіцера тактичного/оперативного рівня, самоосвіти, аналіз та критичне оцінювання інформації, виконувати обов'язки на посаді командира взводу відповідно до процедур військового керівництва (TLP), приймати доцільні організаційно-управлінські рішення, визначати бойові завдання для підрозділів та орієнтуватися в умовах військових конфліктів; методологія наукових досліджень: СФК здатність вирішувати спеціальні методологічні завдання у процесі наукового пошуку у галузі філології та педагогіки, розробляти і реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері озброєння та військової техніки; самоосвіти, самоменеджменту та професійного розвитку; критичного оцінювання інформаційних масивів для цільового застосування в системному аналізі якості філологічних та педагогічних досліджень та застосовувати їх у військово-оборонній та професійній сфері; національна безпека України: СФК здатність прогнозувати, моделювати та запобігати виникненню складних, проблемних і кризових ситуацій та досягати цільової мети при вирішенні професійних завдань військово-оборонної сфери з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки та оборони держави; управління підрозділами тактичного рівня: СФК здатність забезпечувати генерування та здійснення спеціальних військових завдань управління формуванням національної безпеки України; процесів/процедур прийняття військових рішень за стандартами НАТО (MDMP, TLP); інформаційно-комунікаційні технології та інформаційно-аналітична робота офіцерів ЗСУ: СФК

здатність розробляти інформаційні системи інтелектуальної обробки даних системного аналізу; забезпечувати військові операції та дії за допомогою ІКТ.

У третьому розділі **«Концептуальні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО»** обґрунтовано та розроблено концепцію, систему професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та однойменну модель, виокремлено з теоретичним обґрунтуванням педагогічні умови їх методико-організаційного забезпечення. Концепцію дослідження актуалізовано з орієнтацією на світову потребу Миру, Безпеки та Волі народів до самовизначення та підготовку відповідного кадрового потенціалу забезпечення оборони соціальних гарантій правового захисту недоторканості та територіальної цілісності суверенітетів членів та кандидатів у члени НАТО та ЄС.

Викристалізовано концептуальні засади системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО – системно-методологічні: загально-наукової методології, методології наукового пізнання; теорії, методики та практики професійної освіти, конкретно-наукової методології (галузі знань – 01 Освіта/Педагогіка, 05 Соціальні та поведінкові науки, також 03 Гуманітарні науки та 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону), методології експертного оцінювання ефективності (Системи підготовки та моделі, методики організації та методики навчання іноземної мови та іноземною мовою у циклах підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, методики дослідження, методико-організаційного забезпечення) у виокремлених та обґрунтованих педагогічних умовах в глобальному вимірі соціальної турбулентності; – математичні: дослідження стану та розвитку наукознавства, наукового пізнання професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, змішаної, мережевої та дуальної форм здобуття рівнів освіти, її класифікації та спеціалізації у контексті нарощення методологічного потенціалу пізнання і навчання іноземних мов, а також навчання іноземними мовами в системі професійної підготовки для вироблення портативних стратегій неперервної, ступеневої та наскрізної освіти (природо-, людино-, студенто-центрованої) соціального виміру правових гарантій, глобалізації, мобільності та єдності освіти, науки й інноватики з пролонгованою зайнятістю та уможливленням її диверсифікації впродовж життя; – квалітологічні: політики управління якістю й безпекою організації освітнього процесу професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО в умовах воєнного стану, розроблення та обґрунтування життєспроможних систем та методик професійної підготовки і навчання іноземної мови та іноземною мовою за циклами та на рівнях здобуття освіти галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальностей – 255 «Озброєння та військова техніка» та 254 Забезпечення військ (сил); розроблення, впровадження та удосконалення неперервного навчання англійської мови для формування

професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; універсалізації програм вивчення англійської мови та їх проблемно-інтегрованої імплементації в універсум неперервного навчання у циклах Системи підготовки; моніторингу управління якістю лінгвістичної та педагогічної параметральної метрики критеріального апарату оцінювання рівнів сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; управління якістю міжнародних комунікацій, в тому числі щодо модернізації освітньо-наукових систем ЗВО/ВВНЗ в проєктній діяльності стратегічного партнерства України-ЄС-НАТО; – інтероперабельні: організації професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО з імплементацією сучасних підходів і принципів стандартів Північноатлантичного альянсу, забезпечення їх сполучення, дотичності методик і методів навчання, програмно-інструментального та інформаційно-технологічного забезпечення проблемно-інтегрованих курсів універсалізації неперервного навчання англійської мови у циклах Системи підготовки, розроблення проєктів, планів та стратегій їх реалізації в рамках міжінституційної та міжнародної співпраці, науково-методичного та методико-організаційного супроводу підтримки належного стану та розвитку комунікативної спроможності спілкування англійською мовою для ефективної синхронізації взаємодії миротворчих місій та військових операцій; ратифікації та узгодження стандартів НАТО, STANAG та ISO для співпраці військових інституцій на базисі технічних регламентів та їх удосконалення щодо опанування з професійним застосуванням іноземної мови, розроблення та дотримання протоколів інтероперабельності, інформаційної комунікації з узгодженням та інтеграцією спільних адміністративних та управлінських дій в організації, розроблені та впровадженні професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ; – епістемологічні: обґрунтування та розроблення семантики теорій, методик та практик пізнання, вироблення механізмів, процедур і протоколів опанування знань на рівнях неперервної професійної іншомовної підготовки для забезпечення інтенціональності полімовності та мультикультурності спеціальних військових та професійних іншомовних компетентностей функціоналу та професійного розвитку спроможності, також відповідальності за їх застосуванням при виконанні військового обов'язку офіцерів ЗСУ; – інформаційно-технологічні: специфіки сумісності інформаційно-аналітичного базису та технологічного сервісу забезпечення організації освітнього процесу зі поліпшенням якості неперервного навчання англійської мови засобами цифровізації та технічного регулювання інформаційно-телекомунікаційних платформ, мереж, освітньо-професійних програм, банків даних науково-дослідних робіт, репозитаріїв, спільно удосконалених мультимодусів змістовно-методичного наповнення проблемно-інтегрованого універсуму неперервного навчання англійської мови у циклах Системи підготовки, мобільних додатків і освітніх ресурсів; адаптація тренінгових

технологій і інформаційних середовищ додаткової реальності симуляції для прогнозування та проєктування моделей проблемних, складних і кризових ситуацій реалізації миротворчих та військових програм з метою опанування та оперативного застосування мовних компетентностей при вирішенні завдань тактичного та тактичного/оперативного рівня офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО; – тактичні: обґрунтування, розроблення та функціонування стратегій – освітньої політики якості й безпеки життєдіяльності соціокультурних форм ЗВО/ВВНЗ для сталого розвитку України; планів управління якості надання освітніх послуг, академічних і соціальних сервісів для досягнення концептуально-стратегічної та навчальної мети при вирішенні цільових завдань слухачами та здобувачами освіти, також освітніх цілей здобуття рівня сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерами ЗСУ за стандартами НАТО при реалізації тактик (військових навчань та бойових дій, також оперативного втручання миротворчих місій, комунікацій зв'язку, спільної координації підрозділів при застосуванні іноземної мови, коригування стратегій); – диверсифікаційні: охоплюють амплітуду варіабельності сценаріїв та методик навчання офіцерів іноземним мовам для формування їх професійної іншомовної компетентності на основі індивідуального підходу розвитку позитивного психо-емоційного інтелекту зі застосуванням ІКТ та покращення портативності навчальних програм полікультурного мовного потенціалу розуміння та міжособистісного спілкування офіцерів; міжінституційне партнерство для обміну практично-корисним досвідом удосконалення мовних практик та реалізації міжнародних проєктів з метою забезпечення напрямів та механізмів можливої диверсифікації статусу офіцерів ЗСУ (здобуття дотичних, перехресних кваліфікацій, перекваліфікація та підвищення кваліфікації) і пролонгування соціальної та професійної зайнятості; – семіотичні: опанування природовідповідності мовних початків, їх джерельності, символічності, семантики, точності виразу для усунення, передбачення та запобігання непорозумінь і досягнення порозуміння комунікабельності інформаційних потоків з врахуванням носіїв, інтонацій повідомлень, стану військових ситуацій та ефективної міжкультурної взаємодії. Розроблено систему професійної іншомовної підготовки для задоволення соціального замовлення на підготовку офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО у галузі науки і знань 25 Воєнної науки, національна безпека, безпека державного кордону (спеціальностей 255 Озброєння та військова техніка та 254 Забезпечення військ (сил)).

Системну єдність підсистем забезпечено - синергією складових концептів, дуальністю визначеної мети концептуально-стратегічної та дослідження, фундаментальністю методологічних підходів, процесуально-змістовою універсалізацією розробленого та забезпеченого проблемно-інтегративного універсуму неперервного навчання англійської мови у циклах системи, функціональністю навчально-науково-пізнавальної діяльності, параметральною

метрикою критеріального апарату визначення рівня сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО.

У четвертому розділі **«Методичні засади реалізації моделі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО»** розроблено методичку організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу сформовано у авторському трактуванні як: комплекс процедур організації освітнього процесу в системі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО: навчання іноземної мови – іноземна мова (англійська), іноземна мова за військово-професійним спрямуванням, іноземна мова за професійним спрямуванням ОС Бакалавр та іноземна мова у професійній діяльності – іноземна мова за професійним спрямуванням, основи військового перекладу ОС Магістр; навчання іноземною мовою у циклах загальної, військово-професійної та військово-спеціальної підготовки здобувачів освіти/курсантів; спосіб методично-організаційного забезпечення – методів професійної іншомовної підготовки (організаційно-розпорядчі, організації управління проєктами); неперервного навчання англійською мовою (мовленнєво-дидактичні, наочні та демонстраційні, комбіновані, контролю та нагляду); науково-дослідних робіт (теоретичних, аналізування, проєктування та моделювання, емпіричних, експертного оцінювання та статистичних); методики навчання іноземної мови за цільовим призначенням ОС та спеціальностей (комунікативні, інтерактивні, інноваційні, спеціального призначення (спеціальних цілей), білінгвальна); «Інформаційна програма з методики професійної іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами НАТО»; інструментарій системи технічних регламентів ISO (Системи управління якістю ISO 9001, Випробувальні та калібрувальні лабораторії ISO/IEC 17025, Управління інформаційною безпекою ISO/IEC 27001, Соціальна відповідальність ISO 26000, SA 8000, Екологічний менеджмент ISO 14001, Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги з настановою щодо використання ISO 45001, Системи менеджменту безпеки харчової продукції ISO 22000, HACCP, FSSC, ISO/IEC 38500) та НАТО – адміністративні (AAP-15 Глосарій аббревіатур НАТО, AAP-28 Словник з розпізнавання англ./франц., AAP-77 Посібник з термінології, AAP-47 Розробка союзних доктрин НАТО, ACodP-01 Посібник НАТО з кодифікації, STANAG 3552 / ATP-10 Посібник пошуково-рятувальних операцій, STANAG 5064 / AAP-31 Словник НАТО з систем зв'язку та інформаційних систем, PO 0193 Директива термінології НАТО, STANAG 2019 / APP-06 Символіка країн НАТО); оперативні (STANAG 2181/ AJP-3.4.1 Доктрина країн Альянсу щодо військового внеску у підтриманні Миру, MC 0094/4 Політика щодо військових навчань НАТО, STANAG 2195/AJP-2.5 Захоплені полонені, матеріали та документи, STANAG 2226/ATP-3.7.2 Військова поліція НАТО.

Керівництво та процедури, STANAG 4203 Технічні стандарти високочастотного радіообладнання, STANAG 2126 / AMedP-8.7 Перев'язувальні комплекти невідкладної медичної допомоги, аптечки, STANAG 2549 / AMedP-24 Невідкладна медична допомога в умовах ведення бойових дій, STANAG 2582 / АЕРР-2, Система екологічного менеджменту у військовій діяльності НАТО) та матеріально-технічні (STANAG 4370 Випробовування у докїллі, STANAG 4754 Базова архітектура НАТО для транспортних засобів наземного базування, STANAG 6507/AJP2.6 Доктрина космічної розвідки); засіб універсалізації та впровадження з програмно-інтегрованим універсумом неперервного навчання англійської мови/англійською мовою у циклах системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО у педумовах; методика оцінювання і контролю результатів навчання.

У п'ятому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності моделі системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО»** здійснено проектування та експериментально перевірено ефективність моделі системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та методики організації неперервного навчання англійської мови для забезпечення відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу. Педагогічний експеримент зrealізовано у етапах (мотиваційний, коригувальний, констатувальний (скрінговий) та формувальний (моделюючий)). Здійснено праксеологічний аналіз захисних положень з експертним оцінюванням забезпечення відповідності стандартами НАТО. Практика захисних положень з експертним оцінюванням забезпечення відповідності системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО у сегментації складових – однойменної моделі, методики організації неперервного навчання англійської мови, проблемно-інтегрованого універсуму неперервного навчання англійської мови у циклах системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та інформаційної програми з методики їх професійної іншомовної підготовки експертним заключенням неангажованих експертів високо оцінено та рекомендовано до впровадження, а методико-організаційний доробок вважати послугами конслантинго-дорадчого сервісу для ВВНЗ/ЗВО як педагогічний ефект соціокультурної універсалізації теоретичних і методичних засад професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами Північноатлантичного альянсу.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Канова Людмили Петрівни, водночас вважаємо можливим висловити такі зауваження і побажання:

1. У розділі 1 «Теоретичні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» п.1.3 «Правове та технічне регулювання

професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» представлено контент-аналіз стандартів НАТО, проте не вказано на якому етапі імплементації знаходяться національні стандарти України.

2. У розділі 3 «Концептуальні засади системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» у п. 3.3. «Розроблення, обґрунтування та проектування моделі системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» представлено систему та однойменну модель, яку вважаємо вдалим системно-методологічним конструктом, проте відмічаємо, що програмно-інструментальну підсистему структурно-організаційно та структурно-функціонально переобтяжено при використанні зазначених платформ, проєктів та застосунків та не в повній мірі розкрито повнота їх використання у професійній іншомовній підготовці офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО.

3. У дисертації Канова Л.П. у завданні 4 заявлено обґрунтування та розроблення методики організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу за лінгвістичним (комунікаційним) апаратом оцінювання рівнів її сформованості. У розділі 4 «Методичні засади реалізації моделі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» у п. 4.2. «Методика організації неперервного навчання англійської мови зі забезпеченням відповідності професійної іншомовної компетентності військовослужбовців стандартам Північноатлантичного альянсу», яку вважаємо методологічно обґрунтованою на високому рівні наукознавства, проте не зацентровано на освітніх технологіях, що з умови розкриття підсилило би захисні положення даного розділу.

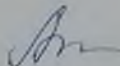
4. У розділі 4 «Методичні засади реалізації моделі професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» п. 4.3. «Проблемно-інтегрований універсум неперервного навчання англійської мови у циклах системи професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» представлено його компендіум, що підкреслює спроможність універсалізації професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО, проте при опануванні здобувачами освітнього ступеня «бакалавр» курсу – іноземної мови (загальний, загально-військовий та спеціальний курс англійської мови): іноземна мова (англійська), іноземна мова (за військово-професійним спрямуванням) та іноземна мова за професійним спрямуванням не виокремлено етапи нарощення потенціалу сформованості професійної іншомовної компетентності офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО у ході навчально-пізнавальної діяльності.

5. Поряд з аргументованою доведеністю захисних положень варто зазначити, що було б доцільно представити в роботі чи додатках робочі програми навчальних дисциплін блоку іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО для освітніх ступенів «Бакалавр» та «Магістр».

Висновок. На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота «Теоретичні та методичні засади професійної іншомовної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомое теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 р., а її автор, Канова Людмила Петрівна, заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової,
дошкільної освіти та управління закладом освіти
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці II

 О. А. Біда

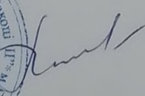
Підпис О.А. Біди завіряю.

Зав. відділом кадрів

Закарпатського угорського інституту

ім. Ференца Ракоці II

Г. Рейплік